

**YHTEISKUNTATIETEIDEN
TIEDEKUNNAN
JATKOTUTKINTOJEN
OPINTO-OPAS**

2024

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Rovaniemi 2024

Toimittanut

YTK:n jatko-opintojen koordinoitiryhmä

SISÄLLYSLUETTELO

SISÄLLYSLUETTELO	3
LUKIJALLE	4
1. YLEISTÄ	5
1.1. Tutkijakoulutus Lapin yliopistossa	5
1.2. Tiedekunnassa suoritettavat jatkotutkinnot	6
1.3. Opintohallinto ja -neuvonta	6
2. JATKO-OPINTOIHIIN HAKEUTUMISTA JA TUTKINTOJEN SUORITTAMISTA KOSKEVAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET	7
2.1. Valintaperusteet ja hakeminen	7
2.2. Täydentävät opinnot	9
2.3. Ohjaus	9
2.4. Jatko-opintosuunnitelma (JOPS)	10
2.5. Opintojen rahoitus	11
2.6. Tutkintovaatimukset	12
2.7. Todistukset	15
2.8. Määräysten voimaantulo	16
3. JATKOTUTKINTOJEN OPETUSSUUNNITELMA	17
3.1. Jatkotutkintojen opetussuunnitelman rakenne	17
3.2. Tieteenalakohtaisten jatko-opintojen sisällöt	20
4. VÄITÖSKIRJAN ARVIOINTIA SEKÄ VÄITÖKSESTÄ TIEDOTTAMISTA KOSKEVAT TARKEMMAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET	22
4.1. Väitöskirjan tarkastusmenettely	22
4.2. Väitöksestä tiedottaminen	29

LUKIJALLE

Tämä opinto-opas on tarkoitettu väitöskirjatutkijoille, joiden tavoitteena on suorittaa tohtorin tutkinto Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa. Se sisältää ohjeita myös tiedekunnan jatko-opintoja suunnitteleville. Väitöskirjatutkijan kannattaa tämän oppaan lisäksi tutustua myös yliopiston yhteisiin, perusopiskelijoille suunnattuihin Opiskelu-sivuihin (www.ulapland.fi/FI/Opiskelu), joilta löytyy yleisiä, myös väitöskirjatutkijoita koskevia ohjeita ja määräyksiä, kuten opiskelijaksi ilmoittautuminen, käyttäjätunnukset, opetukseen ilmoittautuminen, opintojen arviointi, aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteet, opetusperiodit, opintoneuvonta ja opintososiaaliset kysymykset. Tiedekunnan pää- ja sivuaineet sekä tutkimusyhteisöt on esitelty tiedekunnan verkkosivuilla (www.ulapland.fi/ytk). Myös tiedekunnan hallinto on esitelty tiedekunnan verkkosivuilla.

Väitöskirjan tekeminen edellyttää jatko-opinto-oikeutta tohtorin tutkintoa varten. Tarkat ohjeet opinto-oikeuden hakemisesta ja muuta hakijalle hyödyllistä tietoa on koottu Lapin yliopiston tutkijakoulun verkkosivuille (www.ulapland.fi/FI/Tutkimus/Tutkijakoulutus/Tohtoriopinnoista-kiinnostuneelle).

1. YLEISTÄ

1.1. Tutkijakoulutus Lapin yliopistossa

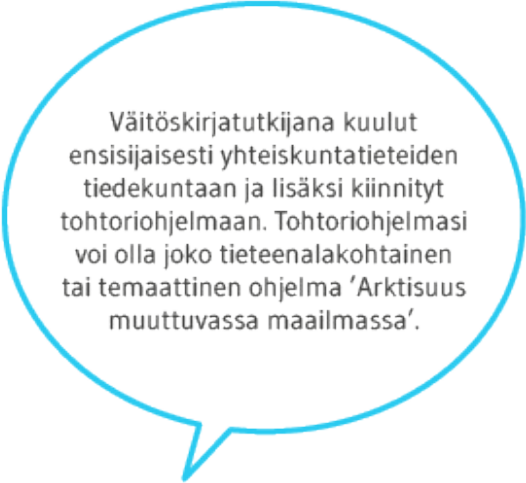
Lapin yliopiston väitöskirjatutkijana voit kuulua tieteenalakohtaiseen tohtoriohjelmaan tai yliopiston yhteiseen monitieteiseen temaattiseen tohtoriohjelmaan Arktisuus muuttuvassa maailmassa. Jatko-opinto-oikeutta hakiessasi valitset, kumpaan ohjelmaan ensisijaisesti hakeudut, mutta opinto-oikeutesi myönnetään aina

tiedekuntaan, joka myös aikanaan myöntää tohtorintutkinnon.

Tieteenalakohtaiseen tohtoriohjelmaan kuuluvat eri tieteenalojen opintopolkua noudattavat väitöskirjatutkijat. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan oppiainekohtainen jatko-opiskelu kuuluu siis tieteenalakohtaiseen tohtoriohjelmaan.

Temaattinen tohtoriohjelma *Arktisuus muuttuvassa maailmassa* on monitieteinen tohtoriohjelma, johon kuuluvat väitöskirjatutkijat suorittavat ohjelman temaattiset opinnot. Temaattista tohtoriohjelmaa koordinoi Lapin yliopiston tutkijakoulu. Lisätietoa löytyy tutkijakoulun verkkosivuilta www.ulapland.fi/tutkijakoulu.

Tämä **jatkotutkinto-opas antaa ohjeet ensi sijassa tieteenalakohtaiseen jatko-opiskeluun yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa**. Temaattisen ohjelman mukaan opiskelevien tulee tarkistaa ajantasaiset opintosisällöt tutkijakoulusta tai suoraan tohtoriohjelman sivuilta www.ulapland.fi/arcticdp.

Väitöskirjatutkijana kuulut ensisijaisesti yhteiskuntatieteiden tiedekuntaan ja lisäksi kiinnityt tohtoriohjelmaan. Tohtoriohjelmasi voi olla joko tieteenalakohtainen tai temaattinen ohjelma 'Arktisuus muuttuvassa maailmassa'.

1.2. Tiedekunnassa suoritettavat jatkotutkinnot

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta toimii yliopistojen tutkinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen (794/2004) mukaisena koulutusyksikkönä.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa ei enää 1.8.2017 ole jälkeen hyväksytyä kehtään opiskelemaan lisensiaatin tutkintoa. Aikaisemmin myönnetty oikeudet suorittaa lisensiaatin tutkinto säilyvät.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa voi jatkotutkintona suorittaa yhteiskuntatieteiden tohtorin tutkinnon, hallintotieteiden tohtorin tutkinnon tai filosofian tohtorin tutkinnon edellä mainitun asetuksen mukaisesti. Tohtorin tutkinnon laajuus on 220 op.

Yhteiskuntatieteiden tohtorin tutkinnon (YTT) pääaineena voi olla johtaminen, kansainväliset suhteet, matkailututkimus, sosiaalipolitiikka, sosiaalityö, sosiologia tai valtio-oppi ja **hallintotieteiden** tohtorin tutkinnon (HTT) pääaineena hallintotiede. **Filosofian** tohtorin (FT) tutkinto voidaan myöntää silloin, kun väitöskirja edustaa jotain muuta kuin tiedekunnan vastuulla olevaa pääainetta – tällöin kyse on joko vahvasti monitieteisestä tai tieteiden välisestä tutkimuksesta tai väitöskirjatutkijasta, jonka aiemman tutkinnon ala poikkeaa tiedekunnan pääaineista niin paljon, ettei tutkintoa voida myöntää mistään niistä edes täydentävien opintojen jälkeen.

1.3. Opintohallinto ja -neuvonta

Jatko-opintoihin liittyvistä opintohallinnollisista asioista ja yleisestä opintoneuvonnasta vastaa tiedekunnan opintotoimiston henkilökunta (ytk.opinto@ulapland.fi).

Sisällöllisessä vastuussa jatko-opinnoista ovat tiedekunnan dekaani, tutkimuksesta vastaava varadekaani sekä tiedekunnan professorit. Ajantasainen henkilökuntaluettelo yhteystietoineen löytyy tiedekunnan verkkosivuilta.

2. JATKO-OPINTOIHIN HAKEUTUMISTA JA TUTKINTOJEN SUORITTAMISTA KOSKEVAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET

2.1. Valintaperusteet ja hakeminen

Tohtorin tutkintoa suorittamaan voidaan hyväksyä henkilö, joka on suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon tai vastaavan tasoisen kotimaisen tai ulkomaisen tutkinnon ja jolla on hakuajan päättymiseen mennessä suoritettuna joko syventävät opinnot haetun jatkotutkinnon pääaineessa tai muut niihin rinnastettavat opinnot. Muilla rinnastettavilla opinnoilla tarkoitetaan esim. lähitieteenalan opintoja tai poikkeuksellisen mielenkiintoisen monitieteisen yhdistelmän tuottavan alan opintoja. Oppiaineen syventävien opintojen rinnastamisesta muilla opinnoilla päättää oppiaineen professori. Muut rinnastettavat opinnot suorittaneen kannattaa olla yhteydessä ohjaajaksi suunnittelemaansa tiedekunnan opettajaan jo ennen hakuvaihetta kelpoisuuden selvittämiseksi. Muut rinnastettavat opinnot suorittaneille määrätään yleensä myös täydentäviä opintoja tohtorin tutkinnon pääaineen perusteiden vahvistamiseksi (katso luku 2.2.). Erityisen monitieteisissä väitöskirjoissa voidaan tutkintonimikkeenä käyttää filosofian tohtorin tutkintoa.

Jatko-opinto-oikeutta voi hakea myös ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut henkilö. Tällaisen hakijan kelpoisuutta jatko-opintoihin harkitsee haetavan pääaineen professori tarvittaessa apunaan muuta tiedekunnan henkilökuntaa. Mikäli ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittanutta henkilöä esitetään oppiaineesta otettavaksi väitöskirjatutkijaksi, samalla oppiaine tekee esityksen mahdollisesti tarvittavista täydentävistä opinnoista.

Huom. Sosiaalityön pääaineessa valinnan edellytyksenä on ylempi korkeakoulututkinto, johon sisältyvät kelpoisuuslain (817/2015) mukaiset sosiaalityön yliopistolliset pääaineopinnot.

Jatko-opinto-oikeushakemusta valmisteltaessa, ennen hakemuksen jättämistä tiedekunnalle, tulee hakijan olla yhteydessä oppiaineen henkilökuntaan ja mahdolliseen ohjaajaan, jolloin voidaan alustavasti varmistaa perusta väitöskirjatyön ja jatko-opintojen ohjauksen edellytyksille tiedekunnassa ja varmistua hakijan sitoutumisesta sekä ohjaajien soveltuvuudesta kyseisen aihepiirin työn ohjaamiseen prosessin ja sisällön osalta (ks. myös kohta 2.3.). Samalla hakija voi keskustella myös valinnasta tieteenalakohtaisen ja temaattisen tohtoriohjelman välillä.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan jatko-opinto-oikeutta haetaan Opintopolku-järjestelmässä. Jatko-opinto-oikeutta voi perustellusta syystä hakea myös muulloin kuin säädettyinä hakuaikoina. Tällainen perusteltu syy voi olla esimerkiksi

tilanne, jossa merkittävästä tutkimushankkeesta (esimerkiksi Suomen Akatemia tai Business Finland) saatavissa oleva rahoitus edellyttää voimassa olevaa jatko-opinto-oikeutta ja rahoitushaku on päättymässä ennen seuraavaa hakuaikaa.

Hakemukset jatko-opintoihin tehdään Opintopolku-järjestelmässä. Hakijan tulee toimittaa myös hakemuksen liitteet lataamalla ne hakujärjestelmään hakuajan puitteissa. Vuoden 2024 hakuajat ovat:

- Kevään 2024 haku aika on 6. – 27.2.2024 klo 15.00 mennessä
- Syksyn 2024 haku aika on 1. – 22.10.2024 klo 15.00 mennessä

Jatko-opinto-oikeushakemukset toimitetaan hakuajan päättymisen jälkeen lausunnolle hakemukseen merkitylle ohjaajalle. Jos hakemukseen ei ole merkitty oppiaineessa työskentelevää ohjaajaa, tiedekunnan jatko-opintojen koordinoitiryhmä antaa hakemuksesta lausunnon. Lausunnossa hakijalle esitetään jatko-opinto-oikeuden myöntämistä tai hylkäämistä. Hylkääviin esityksiin kirjataan perusteet, miksi hakijaa ei voida valita väitöskirjatutkijaksi.

Tiedekunnan jatko-opintojen koordinoitiryhmä kokoontuu jatko-opintojen hakuajan päättymisen jälkeen. Jatko-opintojen koordinoitiryhmä käy läpi jokaisen jatko-opinto-oikeushakemuksen lausuntoineen. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan dekaani tekee päätökset väitöskirjatutkijoista jatko-opintojen koordinoitiryhmän kokouksen esityksestä.

Väitöskirjatutkijat valitaan tutkimussuunnitelman laadun ja sisällön perusteella. Laadusta kertoo suunnitelman selkeys, toteutettavuus ja sen mahdollisuus tuottaa uutta, tieteenalaa kehittävää tietoa. Sisällöstä huomioidaan aihepiirin tai tutkimuskohteen tärkeys ja innovatiivisuus sekä se, kuinka hyvin tutkimussuunnitelma sopii tiedekunnan tutkimuksellisiin tavoitteisiin. Tavoitteisiin voi perehtyä tiedekunnan verkkosivuilla www.ulpland.fi/FI/Yksikot/Yhteiskuntatieteiden-tiedekunta/Yhteiskuntatieteiden-tutkimus.

Kaikille hakijoille ilmoitetaan valinnan tuloksista sähköpostitse ja Opintopolussa noin kuukauden kuluttua hakuajan päättymisen jälkeen.

Väitöskirjatutkijaksi hyväksytyjen on vahvistettava jatko-opinto-oikeuden vastaanottaminen ilmoittautumalla yliopiston opiskelijaksi lukukauden alussa ilmoittautumisaikana. Ilmoittautumalla opiskelija saa yhteiskuntatieteiden tiedekunnan jatko-opiskelijastatuksen. Monet väitöstutkimusten rahoittajat edellyttävät, että rahoituksen vastaanottajalla on voimassa oleva jatko-opinto-oikeus (ks. myös luvut 2.5 ja 2.6). Ilmoittautumatta jättäminen johtaa opiskelupaikan menettämiseen. Uusien opiskelijoiden tulee aina ilmoittautua läsnä olevaksi ensimmäisenä lukukautena, jollei erillistä lupaa ilmoittautua poissaolevaksi ole myönnetty. Lupaa ilmoittautua ensimmäisenä lukukautena poissaolevaksi haetaan tiedekunnan dekaanilta.

2.2. Täydentävät opinnot

Mikäli väitöskirjatutkijaksi hyväksytyin aiemmat opinnot ovat muulta kuin jatko-tutkinnon pääaineen alalta, tai hakija tulee hyväksytyksi ylempään ammattikor-keakoulututkinnon perusteella, voi oppiaineen professori(t) määrätä tarvittaessa täydentäviä opintoja pääaineen perusteiden vahvistamiseksi. Täydentäviä opintoja voidaan määrätä enintään 30 opintopistettä. Nämä opinnot ovat pakollisia ja ne tulee suorittaa varsinaisen jatkotutkinnon tutkintovaatimusten lisäksi.

Täydentävien opintojen määräämisestä ilmoitetaan kirjeitse ennen opintojen alkua niille väitöskirjatutkijoille, joille niitä on määrätty. Täydentävät opinnot on suoritettava ensimmäisen opiskeluvuoden aikana, jotta ne tukevat tarkoitustaan.

2.3. Ohjaus

Väitöskirjatutkijan tutkimukselle nimetään valintapäätöksen yhteydessä vähintään yksi ohjaaja, jolla on työsuhde tiedekuntaan. Lisäksi voidaan nimetä 1–2 muuta ohjaa-jaa, jotka voivat olla myös tiedekunnan ulkopuolelta. Nämä ohjaajat voidaan nimetä myös myöhemmässä vaiheessa, kun tiedossa on se, millaista ohjauksellista asiantun-temusta väitöskirjatutkimus vaatii. Tavoitteena on, että ohjaajien asiantuntemukset täydentävät toisiaan ja tukevat siten ohjausprosessia. Koska yliopiston temaattiseen tohtoriohjelmaan kuuluville väitöskirjatutkijoille voidaan asettaa myös tohtoriohjel-man toimesta ohjaajia, otetaan ohjaajien kokonaisuus huomioon virallisia ohjaajia ni-mettäessä. Kaikilla väitöskirjatutkijoilla on suositeltavaa olla vähintään kaksi ohjaajaa.

Ohjaajan tai ohjaajien ja väitöskirjatutkijan välillä tehdään vastavuoroinen si-toumus (ohjaussopimus), jossa määritellään selkeät vastuut siitä, mihin ohjaaja ja väitöskirjatutkija ohjaussuhteessa sitoutuvat (www.ulapland.fi/ohjaussopimus). Ohjaussopimus laaditaan joko yhdellä sopimuksella tai kunkin ohjaajan kanssa erik-seen. Kopio ohjaussopimuksesta toimitetaan tiedekunnan kansliaan hallintopäälli-kölle arkistoitavaksi paperisena tai sähköisenä asiakirjana. Dekaanin nimeää kaikki edellä mainitut ohjaajat, jolloin ohjaussuhteista tulee virallisia.

Tiedekunnasta nimettävän ohjaajan tehtäviin kuuluu kuitenkin aina hallinnolli-sesta prosessista vastaaminen (prosessiohjaaja). Yleensä tämä tiedekunnasta nimettä-vä ohjaaja on myös väitöskirjatutkimuksen pääohjaaja. Pääohjaaja ohjaa ja tukee väi-töskirjatutkijan työskentelyä prosessin alusta väitöskirjan valmistumiseen ja tohtorin tutkintoon saakka. Mikäli pääohjaaja on yliopiston toisesta yksiköstä tai yliopiston ulkopuolelta, tiedekunnasta nimetty prosessiohjaaja toimii tukena jatko-opintojen suunnittelussa ja mahdollisten opintosuoritusten rekisteröijänä (ml. muualla suo-ritettujen opintojen korvaavuuksien käsittely) ja on seuraavissa luvuissa tarkoitettu prosessiohjaaja. Tiedekunnasta nimetty prosessiohjaaja toimii myös jatko-opintojen loppuvaiheessa esitarkastajien esittäjänä ja väitöstilaisuuden kustoksena.

Cotutelle-sopimus voi mahdollistaa väitöstutkimuksen tekemisen samanaikaisesti Lapin yliopistoon ja ulkomaiseen yliopistoon. Tällaisissa väitöskirjatutkimuksissa tehdään erillinen yliopistojen välinen ohjaussopimus, jossa sovitaan tutkintoihin liittyvistä menettelytavoista, kuten ohjaajien vastuista sekä esitarkastukseen ja väitöskirjan arvosteluun liittyvistä menettelytavoista. Sopimus kaksoistutkinnosta tulisi tehdä heti opintojen alussa, kuitenkin viimeistään 1½ vuoden kuluessa opintojen aloittamisesta (www.ulapland.fi/FI/Tutkimus/Tutkijakoulutus/Tohtoriopinnoista-kiinnostuneelle/Cotutelle).

Väitöskirjatutkijalla on mahdollisuus pyytää dekaanilta ohjaajan vaihtamista tai roolien vaihtamista ohjaajien kesken, mikäli hänellä on selkeät perustelut ohjaussuhteen tai -roolien muutokselle. Myös ohjaajat voivat pyytää ohjaussuhteen purkamista tai -roolin vaihtamista, mikäli heillä on tähän selkeät perusteet. Näissä tapauksissa väitöskirjatutkija pyytää tiedekuntaa nimeämään tarvittaessa hänelle uuden pää- tai muun ohjaajan.

2.4. Jatko-opintosuunnitelma (JOPS)

Päivitä JOPS
säännöllisesti kerran
kalenterivuodessa:
ulapland.fi/jops

Jokaisen väitöskirjatutkijaksi hyväksytyyn tulee laatia yhdessä prosessiohjaajan kanssa henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma (JOPS). JOPS:n tekeminen on pakollista. Prosessi toteutetaan jatko-opintoja aloittaville seuraavasti:

- 1) Väitöskirjatutkijaksi hakeutuva laatii alustavan JOPS:n osana jatko-opinto-oikeushakemustaan.
- 2) Hyväksymispäätöksen jälkeen väitöskirjatutkija on yhteydessä prosessiohjaajaansa, jonka kanssa hän laatii yhdessä tarkennetun JOPS:n. JOPS:ssa määritellään, kuinka opiskelija suorittaa opetussuunnitelmassa määrättyjä jatko-opintoja ja mahdollisia täydentäviä opintoja sekä miten hän vie omaa tutkimustyötään eteenpäin. JOPS:aan laaditaan myös aikataulu erilaisille opintosuoritteille sekä tarvittaessa rahoitushakusuunnitelma jat-

ko-opintojen mahdollistamiseksi. JOPS:ssa pohditaan myös väitöskirjatutkijan oppimistavoitteita.

Väitöskirjatutkijat raportoivat opintojensa etenemisestä päivittämällä JOPS:nsa prosessiohjaajan kanssa vähintään joka vuosi syyskuun loppuun mennessä. Päivitettyyn JOPS:aan kirjataan jatko-opintojen seuraavan lukuvuoden suunnitelmat ja edellisten lukuvuosien toteumat. JOPS:ssa raportoidaan myös väitöskirjatyön etenemisestä.

JOPS-lomake löytyy yliopiston verkkosivuilta www.ulapland.fi/jops.

2.5. Opintojen rahoitus

Jatko-opintojen rahoituksen osalta väitöskirjatutkijoiden tilanteet poikkeavat paljon toisistaan. Jotkut tekevät tutkimusta päätyönään, toiset muun työn ohella. Jos perustutkinto-opinnoista on jäljellä opintotukikaukua, voi myös niiden käyttäminen olla mahdollista jatko-opintojen alkuvaiheen rahoitukseen. Rahoituksen hankkiminen on lähtökohtaisesti väitöskirjatutkijan vastuulla ja sitä voi edesauttaa aktiivinen verkostoituminen tutkijayhteisössä, oman väitöskirjaprojektin kannalta sopivien tutkimushankkeiden etsiminen, avoimien tutkijakoulutuspaikkojen hakeminen sekä tiedon hankkiminen haettavina olevista apurahoista.

APURAHAT

Yksi tapa rahoittaa jatko-opintoja ja väitöskirjatutkimusta on hakea apurahaa joltakin niitä myöntävältä säätiöltä. Monet säätiöt edellyttävät apurahahakemuksiinsa lausuntoja, jotka annetaan useimmiten sähköisenä. Lausuntojen antajina toimivat useimmiten väitöskirjan ohjaajat, ja lausuntojen pyynnön osalta on suositeltavaa olla ajoissa yhteydessä mahdollisiin lausunnonantajiin. Useissa säätiöhaussa yksittäinen lausunnonantaja voi antaa vain rajoitetun määrän lausuntoja, jotka tulee laittaa myös keskinäiseen ensisijaisuusjärjestykseen. Tietoa rahoitusta myöntävistä säätiöistä voi etsiä Aurora-rahoitustietokannasta www.aurora-tietokanta.fi/. Apurahaa voi hakea esim. seuraavilta säätiöiltä:

- Suomen Kulttuurirahasto
- Koneen Säätiö
- Emil Aaltosen Säätiö
- Jenny ja Antti Wihurin rahasto
- Liikesivistysrahasto
- Kunnallisalan kehittämissäätiö.

TUTKIMUSPROJEKTIT ELI -HANKKEET

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa tehdään tutkimusta lukuisissa tutkimusprojekteissa eli -hankkeissa. Projekteihin osallistuu usein väitöskirjatutkijoita. Väitöskirjatutkijoita kannustetaan olemaan aktiivisia projektien valmistelussa ja ideoinnissa omassa oppiaineessaan. Toisinaan tutkimusprojekteissa voi olla palkattuja väitöskirjatutkijan paikkoja. Lisätietoja projekteista saa tiedekunnan tutkijoilta ja opettajilta.

PALKATUT TUTKIJAKOULUTUSPAIKAT

Lapin yliopiston temaattisessa tohtoriohjelmassa tai tiedekunnan tutkimushankkeissa avataan toisinaan julkinen haku palkattuihin nuoremman tutkijan tehtäviin, joissa pääasiallinen työtehtävä on väitöstutkimuksen tekeminen ja loppuun saattaminen. Paikat on tarkoitettu päätoimiseen jatko-opiskeluun, ja niitä on hyvin rajallinen määrä. Hakuajoista ja rekrytoinneista saa tietoa esimerkiksi tohtoriohjelmasta sekä yliopiston tutkijakoulusta, tiedekunnasta ja oppiaineesta. Työpaikkailmoitukset julkaistaan verkkosivulla www.ulapland.fi/tyopaikat.

JATKO-OPISKELU JA TYÖTTÖMYYSTURVA

Jos jatko-opintoja harkitseva henkilö on ollut työttömänä, kannattaa hänen selvittää työttömyysturvaansa liittyvät kysymykset paikallisen työ- ja elinkeinotoimiston kanssa ennen väitöskirjatutkijaksi hakeutumista.

2.6. Tutkintovaatimukset

TOHTORIN TUTKINTO

Tohtorin tutkinnon suorittamiseksi vaaditaan

- 1) tutkimustyötä tukevat jatko-opinnot. Opinnot koostuvat tutkimustyön menetelmällisistä perusteista, pääainetta ja omaa tutkimusalaa syventävistä opinnoista sekä opinto-ohjelmaan soveltuvista muista opinnoista. Tutkintoon voidaan sisällyttää myös tiedekunnan hyväksymiä tutkijakoulutuskursseja sekä ammatillisia erikoistumisopintoja. Tarkemmat määräykset opintojen laajuudesta, sisällöistä ja suoritustavoista annetaan jatko-opintojen opetussuunnitelmassa (ks. luku 3.).
- 2) väitöskirja, jonka tiedekuntaneuvosto julkisen tarkastuksen jälkeen hyväksyy.

Kohdassa 1 tarkoitettuihin opintoihin voidaan sisällyttää opetussuunnitelmassa ja opiskelijan henkilökohtaisessa jatko-opintosuunnitelmassa tarkemmin määrättävällä tavalla maisterin tutkinnon vähimmäislaajuuden ylittäviä tutkimustyötä tukevia opintoja, alan valtakunnallisissa jatkokoulutusohjelmissa ja ulkomailla suoritettuja opintoja, artikkeleita ja muita julkaisuja, konferensseissa pidettyjä esitelmiä, tutkimukseen perustuvaa opetustyötä ja muuta tieteellistä toimintaa.

Väitöskirja

Väitöskirja on omaan itsenäiseen tutkimukseen perustuva, uutta tieteellistä tietoa sisältävä yhtenäinen tieteellinen, julkaistu teksti. Väitöskirjan tulee osoittaa kykyä käyttää tieteellisiä tutkimusmenetelmiä sekä tutkimusalueen teoreettista ja sisällöllistä hallintaa. Sillä tulee olla uutta tietoa tuova tieteellinen kontribuutio. Väitöskirja voidaan julkaista joko painettuna, sähköisenä, tai painettuna ja sähköisesti.

Väitöskirja voi muodoltaan olla joko **yhtenäinen käsikirjoitus (monografia)** tai **artikkeliväitöskirja**.

Monografian esitysmuoto voi olla perinteisen tekstimuotoisen lisäksi varsin moninainen, sisältäen kuvaa tai ääntä, kunhan työhön valittu rakenne palvelee väitöskirjan pohjana olevaa tutkimustehtävää ja täyttää väitöskirjalle edellä esitetyt tieteelliset kriteerit.

Artikkeliväitöskirja koostuu kolmesta samaa ongelmakokonaisuutta käsittelevästä julkaistusta tai julkaistavaksi hyväksytyistä tieteellisistä artikkeleista sekä yhteenvedosta (ns. yhteenvedoartikkeli tai johdantoartikkeli). Jokaisen artikkelin tulee sisältää uusia tuloksia tai näkökulmia. Artikkelien ja yhteenvedon tulee muodostaa uutta tietoa tuottava kokonaisuus, joka vastaa tieteellisen tasonsa ja muiden vaatimustensa suhteen yhtenäistä väitöskirjaa.

Väitöskirjaan sisällytettävien artikkelien on oltava julkaistu tai hyväksytty julkaistavaksi tieteellistä vertaisarviointia (referee-järjestelmä) käyttävissä aikakauslehdissä tai kokoomateoksissa, kuitenkin niin että vähintään yksi artikkeleista on julkaistu tai hyväksytty julkaistavaksi vertaisarviointia käyttävässä tieteellisessä aikakauslehdessä. Väitöskirjaan sisällytettävät artikkelit vastaavat pääsääntöisesti opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuluokituksen tyyppejä A1 (vertaisarvioitu tieteellinen alkuperäisartikkeli) tai A3 (kokoomateoksen osa).

Julkaisuihin voi kuulua yhteisartikkeleita, jos väitöskirjatutkijan itsenäinen osuus on niistä osoitettavissa. Väitöskirjatutkijalla tulee olla kaikissa väitöskirjaan sisältyvissä yhteisartikkeleissa keskeinen kontribuutio. Lisäksi hänen tulee olla päävastuullinen (ensimmäinen) kirjoittaja vähintään kahdessa väitöskirjaan sisällytettävässä artikkelissa. Jokaisen yhteiskirjoitetun artikkelin osalta väitöskirjatutkijan on sekä esitarkastettavassa käsikirjoituksessa että lopullisessa väitöskirjassa ilmoitettava kirjoittajaroolinsa (päävastuullinen vai muu kirjoittaja) sekä kuvattava tutkimuksellinen panoksensa kyseiseen artikkeliin, esimerkiksi erittelemällä, missä artikkelin osioissa hän oli päävastuullinen tai muu kirjoittaja. Väitöskirjatutkijan tulee toimittaa tiedekuntaneuvostolle erillinen selonteko kaikkien kirjoittajien kirjoittajarooleista yhteisartikkeleissa, jonka kaikki kirjoittajat ovat allekirjoituksellaan hyväksyneet (ks. myös https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/TENK_suositus_tekijyys.pdf).

Yhteenvedoartikkelissa esitellään koko väitöskirjatutkimuksen tavoitteet, menetelmät, aineistot ja tutkimuksen tulokset ja pääargumentti. Yhteenvedon tehtävänä on tuoda esiin osajulkaisujen tutkimuksellinen ja teoreettinen suhde toisiinsa sekä

rakentaa osista kokonaisuus. Siinä voi esittää myös uusia, artikkeleihin sisällytettömiä tuloksia ja pohdintoja. Yhteenvetoartikkelin ohjeellinen pituus on 50–70 sivua.

Artikkeliväitöskirjassa väitöskirjatutkijan ja ohjaajien tulee pitää huolta siitä, että artikkelit julkaistaan laadukkaissa tieteellisissä julkaisukanavissa, ja että erityisesti niin sanottuja saalistajajulkaisuja (“predatory journals”) ei käytetä. Esimerkiksi Julkaisufoorumi (julkaisufoorumi.fi) ja kotimaisten julkaisujen osalta “Vertaisarvioitu”-tunnus voivat auttaa tunnistamaan luotettavia kanavia. Väitöstutkimusten arviointi tehdään kuitenkin sisällöllisin perustein luvussa 4 kuvatulla tavalla, eikä artikkeleiden sijoittuminen julkaisuluokitteluiden mukaan ole arvosteluperuste.

Väitöskirja kirjoitetaan suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tai tiedekunnan suostumuksella muulla kielellä. Väitöskirjan tekijän tulee huolehtia siitä, että käsikirjoituksen kieliasu on moitteeton.

Väitöskirjan tarkastamista koskeva prosessi lyhyesti

Väitöskirjan tarkastamista koskevat toimet aikajärjestyksessä:

- 1) Väitöskirjan ohjaaja(t) käyvät väitöskirjatutkijan kanssa keskustelun esitarkastusprosessista ja sen ajankohdasta. Vähintään kaksi dosenttitasoista tiedekunnan henkilöstöön kuuluvaa henkilöä arvioi käsikirjoituksen esitarkastuskelpoisuuden.
- 2) Väitöskirjatutkija käyttää väitöskirjan käsikirjoituksen plagiointitunnistustajärjestelmässä. Prosessiohjaaja tarkistaa raportin.
- 3) Prosessiohjaaja tiedustelee esitarkastajiksi ehdotettavien asiantuntijoiden suostumuksen. Ennen suostumuksen tiedustelua hän varmistaa väitöskirjatutkijalta, onko hänellä huomautettavaa ehdotetuista asiantuntijoista (esteellisyydet).
- 4) Väitöskirjatutkija toimittaa väitöskirjan käsikirjoituksen prosessiohjaajalle sähköisessä muodossa.
- 5) Prosessiohjaaja ilmoittaa asian tiedekuntaneuvoston asialistalle lähettämällä sähköpostitse käsikirjoituksen ja tiedon plagiointitunnistuksen tekemisestä sekä asiantuntijoiden nimet, tehtävänimekkeet, taustaorganisaatiot ja sähköpostiosoitteet tiedekunnan hallintopäällikölle ja -sihteerille.
- 6) Käsikirjoitukselle nimetään kaksi esitarkastajaa tiedekuntaneuvoston päätöksellä.
- 7) Väitöskirjakäsikirjoitus sekä arviointi- ja palkkionmaksuohjeet lähetetään tiedekunnan hallinnosta esitarkastajille. Ohjaaja(t) tai väitöskirjatutkija eivät ole yhteydessä esitarkastajiin arviointiin liittyvissä asioissa.
- 8) Esitarkastajilla on 2 kuukautta aikaa antaa lausuntonsa.
- 9) Esitarkastuslausuntojen perusteella väitöskirjatutkijalla on mahdollisuus korjata käsikirjoitusta ja viimeistellä se julkaistavaksi väitöskirjaksi. Väitöskirjatutkija palauttaa näistä muutoksista kirjallisen selosteen tiedekuntaneuvostolle.

- 10) Tiedekuntaneuvosto myöntää esitarkastajien puoltavien lausuntojen perusteella väittelyluvan. Ennen päätöksentekoa väitöskirjatutkijalle varataan tilaisuus huomauttaa lausunnoista. Mikäli lausunnot tai toinen lausunnoista, ei puolla väitöstilaisuuden järjestämistä, työ palautuu ohjausprosessiin.
 - 11) Tiedekuntaneuvosto nimeää kustoksen ja vastaväittäjän/vastaväittäjät. Ennen päätöksentekoa väitöskirjatutkijalle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjäehdokkaasta/ehdokkaista. Kustos toimii yhteyshenkilönä vastaväittäjään.
 - 12) Tiedekuntaneuvosto päättää väitöstilaisuuden ajankohdasta.
 - 13) Väitöskirja julkaistaan viimeistään kymmenen päivää ennen sovittua väitöstilaisuutta. Sähköisen julkaisun esillepano toteutetaan Lapin yliopiston virallisten verkkosivujen etusivulla. Painetun version esillepano on yliopiston aulassa.
 - 14) Väitöstilaisuus.
 - 15) Vastaväittäjä/vastaväittäjät antavat lausuntonsa ja ehdotuksensa väitöskirjan arvosanaksi.
 - 16) Tiedekuntaneuvosto arvostelee väitöskirjan. Ennen päätöksentekoa väitöskirjatutkijalle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjän/vastaväittäjien lausunnosta/lausunnoista.
 - 17) Tiedekuntaneuvoston arvostelupäätökseen voi hakea oikaisua.
- Katso tarkemmat ohjeet luvusta 4.

2.7. Todistukset

Todistusta tohtorin tutkinnosta haetaan Peppi-järjestelmästä <https://www.ulapland.fi/FI/Opiskelu/Tutkielma-ja-valmistuminen> kohdassa "Hae tutkintoa".

Ennen tutkintotodistuksen hakemista tulee varmistua, että opintorekisterissä on merkinnät kaikista opetussuunnitelman mukaisista opinnoista opintopisteineen. Mikäli merkinnöissä on puutteita, tulee väitöskirjatutkijan käännyä prosessiohjaajansa puoleen merkintöjen saattamiseksi ajan tasalle. Tutkintotodistusta ei voida myöntää, ennen kuin kaikki opinnot on asianmukaisesti suoritettu. Suoritusmerkinnät on hyvä tarkistaa vuosittain prosessiohjaajan kanssa käytävissä JOPS-keskusteluissa.

Tohtoreille annetaan sähköinen tutkintotodistus, josta käy ilmi suoritettujen tutkinnon nimike, tutkinnon pääaine, valmistumispäivä, tutkinnon laajuus, tutkintoon sisältyvät opinnot ja mahdolliset opintokokonaisuudet arvosanoineen, väitöskirjan nimi ja väitöskirjasta annettu arvosana.

Todistus myönnetään dekaanin päätöksellä.

2.8. Määräysten voimaantulo

Tässä oppaassa esitetyt ohjeet ja määräykset opetussuunnitelmiseen astuvat voimaan 1.1.2024.

Aiempien jatko-opinto-oppaiden mukaan opintonsa aloittaneet voivat halutesaan siirtyä jatkamaan opintojaan tämän jatko-opinto-oppaan vaatimusten mukaisesti. Mahdollisista muutoksista tulee sopia prosessiohjaajan kanssa.

3. JATKOTUTKINTOJEN OPETUSSUUNNITELMA

3.1. Jatkotutkintojen opetussuunnitelman rakenne

Väitöskirjatutkija suorittaa maisterin tutkinnon jälkeen 40 opintopistettä jatkotutkintojen opetussuunnitelman mukaisia jatko-opintoja ja väitöskirjan (180 op). Jatko-opintojen laajuus on 220 op (tohtori).

Tutkijakoulu järjestää kaikille uusille väitöskirjatutkijoille orientaatiopäivän (TUKO1243) osana Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot -kokonaisuutta. Orientaatiopäivän aikana saa lisätietoja jatko-opintojen aloittamisesta sekä pääsee mm. tutustumaan muihin aloittaviin väitöskirjatutkijoihin ja kuulemaan tohtorialumnien puheenvuoroja.

TIETEENALAKOHTAISEN TOHTORIOHJELMAN RAKENNE

Tiedekunnassa suoritettavan tieteenalakohtaisen ohjelman tohtorintutkinnon jatko-opinnot (väitöskirjan teon ja henkilökohtaisen ohjausprosessin ohella) noudattavat seuraavaa jäsennyttä:

POSTG100 YHTEISKUNTATIETEIDEN TIEDEKUNNAN JATKO-OPINNOT, 40 op

Tieteenala- ja tiedekuntakohtaiset opinnot, 20 op

POSTG01 Tieteenalan opinnot 5–10 op

POSTG02 Tutkimusaiheen asiantuntijuus 5–10 op

POSTG06 Jatkokoulutusseminaari 5–10 op

Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot, 20 op

POSTG300 VÄITÖSKIRJA, 180 op

Huomaa, että POSTG-koodit eivät ole kurssikoodeja, vaan kokoomakoodeja, joiden alle yksittäiset kurssit opintorekisterissä ryhmitellään. Ajantasainen kursistarjonta löytyy Peppi-järjestelmästä tiedekunnan opintojen alta. Kurssien lisäksi POSTG-koodien alle voidaan kirjata myös muita suorituksia, kuten konferenssi- ja seminaariosallistumisia (ks. luku 3.2.).

Tutkijakoulu järjestämät *Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot* -opinnot ovat avoimia kaikille Lapin yliopiston väitöskirjatutkijoille ohjelmasta riippumatta (ks. tarkemmin Peppi-järjestelmä ja <https://www.ulapland.fi/FI/Tutkimus/Tutkijakoulutus/Vaitoskirjatutkijalle/Yhteiset-opinnot>).

Suoritusten sijoittuminen POSTG-koodien alle ja Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot -kokonaisuuteen tulee sopia prosessiohjaajan kanssa. Myös muissa yliopistoissa suoritettujen opintojen sisällyttämisestä tutkintoon ja/tai niihin liittyvistä korvaavuuksista tulee sopia prosessiohjaajan kanssa. Prosessiohjaaja välittää suoritukset kirjattavaksi vuosittaisen JOPS-keskustelun jälkeen.

Väitöskirja 180 op	Tieteenala- ja tiedekuntakohtaiset opinnot	20 op
	Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot	20 op

TEMAATTISEN TOHTORIOHJELMAN RAKENNE

Tutkijakoulu järjestää temaattiset erityisopinnot. Opintosisällöistä löytyy lisätietoa tutkijakoulun verkkosivuilta www.ulapland.fi/arcticdp. Temaattisten erityisopintojen lisäksi jatko-opintoihin tulee sisältyä osallistuminen oppiaineen jatkokoulutusseminaariin.

POSTG100 YHTEISKUNTATIETEIDEN TIEDEKUNNAN JATKO-OPINNOT, 40 op

Temaattisen tohtoriohjelman opinnot, 15 op

Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot, 20 op

Tieteenala- ja tiedekuntakohtaiset opinnot, 5 op

POSTG06 Jatkokoulutusseminaari 5 op

POSTG300 VÄITÖSKIRJA, 180 op

Väitöskirja 180 op	Temaattisen tohtoriohjelman opinnot	15 op
	Tutkimuksen filosofia ja tutkijan taidot	20 op
	Tieteenala- ja tiedekuntakohtaiset opinnot	5 op

3.2. Tieteenalakohtaisten jatko-opintojen sisällöt

POSTG01 Tieteenalan opinnot 5–10 op

Oppiaineen tarjoamien oman tieteenalan opintojen tavoitteena on tutustua tieteenalan teoreettisiin klassikoihin ja nykykeskusteluihin. Tarkemmat suoritusohjeet (esim. kirjatentti, essee tai lukemisseminaari) saa prosessiohjaajalta.

POSTG02 Tutkimusaiheen asiantuntijuus 5–10 op

Tavoitteet:

- Historiallinen tieto, nykytilanne empiiriseen aiheeseen liittyen
- Poikkitieteellinen perehtyneisyys aihepiiriin ja sitä koskevaan tutkimukseen
- Tulevan väitöskirjan aiheen muokkaaminen luennoiksi ja opetuspaketeiksi ja ennen väittelyä ja/tai
- Väitöskirjan aihealueen popularisointi ja levittäminen julkiseen keskusteluun (lehtijutut, haastattelut)

Väitöskirjatutkijan kirjoittamat artikkelit, tutkimusraportit ja muut kirjalliset tuotokset voidaan lukea jatko-opintojen suorituksiksi, kun ne lisäävät ja osoittavat väitöskirjatutkijan asiantuntemusta alalta, seuraavan ohjeellisen pisteetyksen mukaan. Myönnettävä opintopistemäärä määräytyy mm. paperin pituuden, seminaarin tason ja työryhmätyöskentelyn intensiivisyyden mukaan.

- paperi kansainvälisessä seminaarissa 3–6 op
- paperi kansallisessa seminaarissa 3–6 op

Lisäksi väitöskirjatutkijan väitöskirjan aihepiiriin tai menetelmä-/metodiopintoihin liittyvä luennointi ja popularisointi sekä pro gradu -tutkielmien ohjaus voidaan lukea jatko-opintojen suorituksiksi, kun ne lisäävät ja osoittavat väitöskirjatutkijan asiantuntemusta alalta, seuraavan ohjeellisen pisteetyksen mukaan. Myönnettävä opintopistemäärä määräytyy mm. tehtävien laajuuden ja sisällön merkittävyyden mukaan.

- tieteellisten tulosten popularisointi (lehtijutut, haastattelut) 1–2 op
- opetus ja pro gradu -tutkielmien ohjaaminen 1–5 op

Opintojakson voi sopimuksen mukaan suorittaa myös Lapin yliopiston tutkijakoulun, muiden tieteenalojen tai tahojen järjestämällä aiheeseen liittyvillä kursseilla.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan väitöskirjatutkijaksi hyväksytyyn tulee osallistua aktiivisesti tiedekunnan yhteiseen jatkokoulutusseminaariin koko jatko-opiskelunsa ajan ja esittää väitöskirjaksi aikomaansa tutkimusta seminaarissa vähintään kerran lukuvuodessa. Lisäksi väitöskirjatutkijan tulee esittää omaa tutkimustaan esim. oppiaineiden tai kansallisten/kansainvälisten verkostojen organisoimissa teemaseminaareissa vähintään kerran vuodessa. Suorituksen opintopistemäärä määräytyy jatko-opiskelijan osallistumisaktiivisuudesta tieteellisissä verkostoissa järjestettäviin seminaareihin ja konferensseihin.

4. VÄITÖSKIRJAN ARVIOINTIA SEKÄ VÄITÖKSESTÄ TIEDOTTAMISTA KOSKEVAT TARKEMMAT OHJEET JA MÄÄRÄYKSET

4.1. Väitöskirjan tarkastusmenettely

ESITARKASTUS

Esitarkastus toimii ulkopuolisena, akateemisen yhteisön tekemänä tieteellisenä laadunvarmistajana. Esitarkastuksen tehtävänä on pitää huolta siitä, että väitöskirjaksi tarkoitettu tutkimus täyttää tieteellisen tutkimuksen ja tieteellisen tekstin kriteerit. Väitöskirjatutkijan on jättäessään väitöskirjakäsikirjoituksensa tiedekunnan tarkastettavaksi oltava läsnä olevana opiskelijana kirjoilla yliopistossa.

Ennen esitarkastukseen jättämistä väitöskirjatutkija käyttää käsikirjoituksen plagiaatin tunnistusohjelmassa (ks. ohjeet: <https://www.ulapland.fi/FI/Opiskelu/Opintojen-aikana/Turnitin>). Prosessiohjaajan tehtävänä on käydä raportti läpi ja ilmoittaa tarkistuksen suorittamisesta samalla, kun hän esittää tiedekunnalle työn esitarkastukseen lähettämistä. Tarkistus on toimenpide, jota edellytetään kaikilta Lapin yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnan väitöskirjoilta.

Esitarkastusprosessi alkaa, kun prosessiohjaaja esittää tiedekunnalle kirjallisesti käsikirjoituksen lähettämistä esitarkastukseen. Prosessiohjaajan laatima esitys kahden

riippumattoman esitarkastajan nimeämiseksi tulee jättää hallintopäällikölle ja hallintosihteerille viimeistään kaksi viikkoa ennen sitä tiedekuntaneuvoston kokousta, jossa esitarkastajat halutaan nimettävän. Esityksen mukana prosessiohjaaja toimittaa väitöskirjaksi aiotun tutkimuksen käsikirjoituksen pdf-tiedostona sekä asiantuntijoiden yhteystiedot. Ennen esityksen toimittamista tiedekuntaan prosessiohjaaja tiedustelee esitarkastajiksi ehdotettavien asiantuntijoiden suostumuksen. Ennen suostumuksen tiedustelua hän varmistaa väitöskirjatutkijalta, onko hänellä huomautettavaa ehdotetuista asiantuntijoista (esteellisyys).

Väitöskirjatyön ohjaaja ei voi toimia esitarkastajana. Esitarkastajat valitaan toisesta yliopistosta, tutkimuslaitoksesta tai ulkomaisesta yliopistosta. Mainittu tutkimuslaitos ei voi olla väittelijän yliopistoon kuuluva tutkimuslaitos tai yksikkö. Esitarkastajien valinnassa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan sukupuolten välinen tasa-arvo. Esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 434/2003 28 §:ssä säädetään. Kaikkien esitarkastajien tulee olla professoreita tai dosentteja ja heidän yhteisen asiantuntemuksensa tulee kattaa arvioitavaksi jätetyn työn tieteenalan tai tieteenalat, aihealueen sekä metodiset ja teoreettiset ratkaisut. Väitöskirjan vaatiessa erityisasiantuntemusta, voidaan esitarkastajana tai vastaväittäjänä käyttää tohtoria, jolla on tutkimustoimintaa väitöskirjan erityisalueelta. Esitarkastajat voivat olla samasta instituutiosta vain poikkeustapauksissa, mikäli tutkimusalan asiantuntijuutta ei ole eri organisaatioissa, eikä väitöskirjan käsikirjoituksen kielen vuoksi ole mahdollista käyttää kansainvälisiä asiantuntijoita. Näissä tapauksissa prosessiohjaajan on tehtävä asiantuntijoiden esityksestä erillinen kirjallinen perustelu tiedekuntaneuvostolle.

Tiedekuntaneuvosto nimeää väitöskirjalle kaksi esitarkastajaa. Ennen esitarkastajien nimeämistä väitöskirjatutkijalle varataan mahdollisuus huomauttaa esitarkastajien valinnasta. Huomautuksen voi jättää lähinnä esteellisyytapauksissa. Esitarkastajien nimeämisen jälkeen tiedekunnan kanslia lähettää käsikirjoituksen sekä esitarkastukseen liittyvät ohjeet ja asiapaperit esitarkastajille.

ESITARKASTUSLAUSUNNOT

Esitarkastajien tulee antaa perustellut kirjalliset lausuntonsa kahden kuukauden kuluessa tehtävän saamisesta. Esitarkastajia pyydetään antamaan lausuntonsa siitä, katsovatko he käsikirjoituksella olevan sellaista tieteellistä arvoa, että tiedekuntaneuvosto voi antaa sille väittelyluvan.

Esitarkastaja arvioi käsikirjoituksessa seuraavia kohtia: a) Tieteellinen merkitys, b) aiheen valinta ja tutkimusongelma, c) työn teoreettinen käsittely, d) aineisto ja menetelmät, e) oma työpanos, f) tulokset ja luotettavuus, g) johtopäätökset ja pohdinta, h) työn kokoonpano ja esitystapa ja kun kysymyksessä on artikkeliväitöskirja, myös i) työn muodostama yhtenäinen temaattinen kokonaisuus, j) yhteenvedon tieteellinen laatu. Esitarkastajan lausunto voi sisältää korjaus- ja parannusehdotuksia (nämä korjausesitykset tulee tehdä mielellään erillisellä liitteellä). Esitarkastaja voi

lausunnossaan esittää vain väittelyluvan myöntämistä tai epäämistä, ei ehdollista puolta.

Esitarkastajien tulee tuoda esille, mikäli he havaitsevat hyvän tieteellisen käytännön loukkauksia (ks. TENKin ohjeistus: http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf).

ESITARKASTAJAN ROOLI JA EETTISET SEIKAT

Tiedekunta vastaa tiedonkulusta väitöskirjatutkijan/ohjaajien ja esitarkastajien välillä.

Esitarkastaja ei saa keskustella tai neuvotella esitarkastusprosessin aikana lausunnon sisällöstä tai muista väitökseen liittyvistä asioista väitöskirjatutkijan/ohjaajien kanssa. Esitarkastajan on mainittava esitarkastuslausunnossaan, mikäli hän on ollut yhteydessä väittelijään/ohjaajan tarkastusprosessin aikana.

Esitarkastajan ei tule myöskään ottaa vastaan käsikirjoituksen muokattuja versioita tai muita käsikirjoitukseen liittyviä dokumentteja tai materiaaleja suoraan väittelijältä eikä hänen ohjaajaltaan vaan ainoastaan tiedekunnalta.

Esitarkastajan tulee lähettää lausuntonsa suoraan tiedekuntaan.

VÄITTELYLUPA

Esitarkastajat toimittavat lausunnot tiedekunnan kansliaan, josta ne lähetetään prosessiohjaajalle ja väitöskirjatutkijalle heti niiden saavuttua. Väitöskirjatutkijalla on mahdollisuus esittää esitarkastajien lausuntoihin vastine. Vastineen antamista varten väitöskirjatutkijalla on oikeus pyytää väittelylupaa koskevan päätöksen siirtoa tiedekuntaneuvoston seuraavaan kokoukseen. Esitarkastajat voivat esittää lausuntoa tarkentavat kommentit suoraan väitöskirjatutkijalle.

Tiedekuntaneuvosto tekee lopullisen päätöksen väittelyluvasta esitarkastuslausuntojen pohjalta. Mikäli lausunnot tai toinen lausunnoista, eivät puolla väitöstilaisuuden järjestämistä, työ palautuu ohjausprosessiin. Tässä tapauksessa esitarkastusprosessi aloitetaan alusta sen jälkeen, kun väitöskirjatutkija on korjannut lausunnoissa esitetyt merkittävät puutteet. Väitöskirjatutkijan tulee toimittaa kirjallinen seloste tiedekuntaneuvostolle siitä, miten hän on ottanut esitetyt puutteet ja korjausvaatimukset huomioon uudessa käsikirjoitusversiossa.

Myös väitöstilaisuutta puoltavien lausuntojen kohdalla väitöskirjakäsikirjoituksen viimeistely julkaistavaksi on tärkeä vaihe. Väitöskirjatutkijan tulee toimittaa tiedekuntaneuvostoon kirjallinen seloste siitä, miten hän on huomioinut esitarkastajien lausunnoissaan antaman palautteen. Prosessiohjaajan tehtävänä on tarkistaa, että esitarkastuslausunnot on huomioitu väitöskirjan viimeistelyssä. Väitöskirjatutkija vastaa kuitenkin viime kädessä tutkimuksestaan ja väitöskirjan saamasta lopullisesta muodosta.

KUSTOS, VASTAVÄITÄJÄ SEKÄ VÄITÖSTILAIUUDEEN AJANKOHTA JA PAKKA

Kun väittelylupa on myönnetty, tiedekuntaneuvosto nimeää väitöskirjalle vastaväittäjän tai vastaväittäjät prosessiohjaajan esityksestä. Vastaväittäjän valinnan kriteerit ovat samat kuin esitarkastajien. Esitarkastaja voi toimia vastaväittäjänä. Ennen vastaväittäjän/vastaväittäjien nimeämistä väittelijälle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjäksi esitettävän mahdollisesta esteellisyydestä.

Kustoksena toimii lähtökohtaisesti väitöskirjan prosessiohjaaja, tai joku muu yliopistoon työsuhteessa oleva oppiaineen tai lähiaineen professori tai dosentti. Tiedekunta nimeää kustoksen yleensä samassa kokouksessa kuin vastaväittäjän/vastaväittäjät.

Väitöstilaisuuden ajankohdan ja paikan määrittämistä varten prosessiohjaaja ottaa yhteyden väittelijään, kustokseen, vastaväittäjään/vastaväittäjiin ja hallintopäällikköön, minkä jälkeen tiedekuntaneuvosto päättää ajankohdasta ja paikasta. Väitöstilaisuudet järjestetään pääsääntöisesti Lapin yliopiston tiloissa, muu paikka tulee kyseeseen vain erikoistapauksissa. Salivarauksista huolehtii tiedekunnan kanslia niissä tapauksissa, kun väittely tapahtuu yliopiston tiloissa. Muun paikan varaamisesta huolehtii väittelijä itse.

VÄITÖSKIRJAN JULKAISEMINEN

Väitöskirjat julkaistaan pääsääntöisesti sähköisinä, avoimina verkkojulkaisuuina Acta electronica Universitatis Lapponiensis -sarjassa, jos julkaisijana on Lapin yliopisto. Julkaisualustana on Lapin yliopiston Lauda-julkaisuarkisto. Väitöstilaisuuden järjestämistä varten yliopisto teettää sähköisesti julkaistusta väitöskirjasta kuusi (6) kappaletta painettuja kopioita esillepanoon sekä väittelykappaleen väittelijälle, vastaväittäjälle/vastaväittäjille ja kustokselle. Väitöskirjan julkaiseminen sähköisenä on väittelijälle maksutonta, mutta halutessaan väittelijä voi teettää väitöskirjasta omalla kustannuksellaan lisää painettuja kopioita.

Tiedekunnan päätöksellä väitöskirjan voi erityisistä syistä (esim. väitöskirjan poikkeava esitystapa) julkaista myös tai pelkästään painettuna yliopiston sarjassa. Painatuskustannuksista tehdään siinä tapauksessa tiedekunnassa erillinen päätös.

Tarkemmat ohjeet väitöskirjan julkaisemisesta yliopiston sarjassa löytyvät kirjaston verkkosivulta (<https://libguides.luc.fi/vaitoskirja>).

Muiden kuin Lapin yliopiston kustantamista tai omakustanteena julkaistuista väitöskirjoista tulee väittelijän toimittaa hallintopäällikölle joko 15 painettua kappaletta tai sähköinen kopio ja 6 kpl painettuja kopiota viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta. Artikkeliväitöskirjaa on toimitettava yliopistolle samat määrät kuin monografiaväitöskirjaa. Ennen tiedekuntaan toimittamista väitöskirjan yhteenvedon-osa ja erilliset artikkelit tulee sidottaa yhteen tai koota sähköisesti yhteen tiedostoon.

Väittelijän on kaikissa tapauksissa varmistettava, että väitöskirja on valmis ja julkisesti saatavilla viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta. Tiedekunta vastaa väitöskirjojen jakelusta esitarkastajille, vastaväittäjälle/vastaväittäjille, kustokselle ja yliopiston aulaan.

Omakustanteena julkaistaessa on huolehdittava siitä, että väitöskirjaan tulee ISBN-tunnus. Tarkemmat ohjeet ISBN-tunnuksen hankkimisesta löytyvät kirjaston verkkosivuilta (<https://libguides.luc.fi/vaitoskirja>).

VÄITÖSTILAISUUS

Vastaväittäjän/vastaväittäjien tehtävänä on väitöstilaisuudessa tarkastaa väitöskirja suullisesti kiinnittäen huomiota väitöskirjan eri teemoihin. Varsinaisen tarkastuksen alkupuolella vastaväittäjä yleensä kohdistaa ensin huomionsa metodisiin ja yleisiin kysymyksiin, minkä jälkeen seuraa yksityiskohtainen tarkastus. Jos vastaväittäjiä on useampia, voivat he sopia keskenään esiintymisjärjestyksestä ja työnjaosta sekä osallistua keskusteluun yhden vastaväittäjän esille ottamasta kysymyksestä. Väitöstilaisuus saa kokonaisuudessaan kestää enintään kuusi (6) tuntia.

Kustoksen tehtävänä on sekä avata että päättää väitöstilaisuus. Kustos johtaa puhetta jakaen puheenvuoroja ja valvoen, että väittelijä saa vastata välittömästi kuhunkin huomautukseen. Kustos pitää huolta, ettei käytetyissä puheenvuoroissa poiketa liikaa aiheesta. Mikäli tilaisuus kestää yli kaksi tuntia, kustoksen asiana on ilmoittaa virkistystauko. Kustos valvoo myös yleisökeskustelua. Kustos voi antaa tiedekunnalle lyhyen raportin väitöstilaisuuden kulusta.

Tarkempia ohjeita väitöstilaisuuden kulusta voi lukea verkkosivuilta osoitteesta www.ulapland.fi/vaitos.

VASTAVÄITÄJÄN LAUSUNTO JA VÄITÖSKIRJAN ARVOSTELU

Vastaväittäjän/vastaväittäjien tulee antaa väitöskirjasta perusteltu kirjallinen lausunto/lausunnot joko yhdessä tai erikseen viimeistään kahden viikon kuluttua väittelystä. Lausunnossaan/lausunnoissaan vastaväittäjä/vastaväittäjät antavat myös ehdotuksensa väitöskirjan arvosanasta.

Väitöskirjan arvostelussa otetaan huomioon myös väittelijän puolustautuminen väitöstilaisuudessa. Kustoksen tehtävänä on olla yhteydessä vastaväittäjään/vastaväittäjiin ja huolehtia arviointiprosessin etenemistä. Yleensä kustos ja vastaväittäjä/vastaväittäjät keskustelevatkin yhdessä väitöskirjan ja väitöstilaisuuden onnistumisesta sekä arvosanaehdotuksesta.

Vastaväittäjän/vastaväittäjien kirjallinen tarkastuslausunto/lausunnot väitöskirjasta toimitetaan väittelijälle heti sen/niiden saavuttua. Väittelijälle varataan ennen tiedekuntaneuvoston kokousta tilaisuus vastineen antamiseen vastaväittäjän/vastaväittäjien lausunnosta/lausunnoista. Vastineen antamista varten väittelijällä on oikeus pyytää väitöskirjan arvostelun siirtämistä tiedekuntaneuvoston seuraavaan kokoukseen.

Väitöskirjan ja väitöstilaisuuden arviointikriteerit

Väitöskirja on itsenäiseen tutkimukseen perustuva, uutta tieteellistä tietoa sisältävä yhtenäinen esitys. Väitöskirja voi olla monografiatyyppinen tai aiemmin julkaisuista artikkeleista ja väitöstutkimusta varten kirjoitetusta erillisestä johdantoluvusta koostuva artikkeliväitöskirja. Tutkimuksen on oltava tieteellisesti rehellistä ja noudatettava hyvää tutkimuseettistä käytäntöä.

Väitöskirjaa ja sen puolustamista väitöstilaisuudessa arvioidaan seuraavien kriteerien perusteella:

- **Aihepiiri, tutkimuskohde, tutkimusongelma, tutkimustehtävän metodologinen raja ja tutkimuskysymykset.** Tutkimuksen aihepiiri on tärkeä ja tutkimuskohde tieteellisesti perusteltu. Tutkimuksessa esitetään selkeä ja tarkoituksenmukaisesti rajattu tieteellinen ongelma. Tutkimuskysymykset ovat käsitteellisesti täsmällisiä, ja tutkimus antaa niihin vastauksen. Tutkimusongelman vaativuus, kekseliäisyys ja sen kyky uudistaa tiedettä ovat erityisiä ansioita.
- **Tieteenalan hallinta ja aiemman tutkimuksen huomioiminen.** Tutkimus osoittaa tieteenalan ja tutkimuksen erityisalan keskeisten teorioiden ja käsitteiden vahvaa hallintaa. Siinä huomioidaan olennaiset aiemmat tutkimustulokset ja niiden kritiikki, ja saavutetut tulokset suhteutetaan aiempiin tuloksiin. Tieteellisesti keskeisten käsitteiden tai teorioiden tarkentaminen ja kehittäminen ovat erityisiä ansioita.
- **Menetelmät.** Tutkimusmenetelmien valinta on huolellisesti perusteltu ja tutkimusongelman kannalta mielekäs. Menetelmät esitellään ja niitä käytetään täsmällisesti ja laadukkaasti. Tutkimusmenetelmien kehittäminen on erityinen ansio.
- **Aineisto.** Tutkimuksen aineisto tai aineistot on valittu siten, että sen tai niiden perusteella voidaan löytää vastaukset tutkimuskysymyksiin. Aineistot ovat laadullisesti tutkimuksen tarpeisiin soveltuvia ja määrällisesti riittäviä.
- **Analyysi ja päätelmien teko.** Analyysi on systemaattista ja johdonmukaista. Analyysimenetelmät ovat aineistoon soveltuvia, ja analyysi tuottaa vastauksia tutkimuskysymyksiin. Lukija pystyy ponnistelematta seuraamaan, kuinka tuloksina esitetyt päätelmät saavutetaan. Tuloksia koetellaan huomioimalla erilaisia tulkinnallisia mahdollisuuksia ja mahdollisia vastaväitteitä, ja kokonaisuudessaan päättely on loogista ja uskottavaa.
- **Tulosten esittely ja johtopäätökset.** Tulokset esitetään ymmärrettävästi ja ne perustuvat valittuun teoreettiseen viitekehykseen ja käytettyyn aineistoon ja menetelmiin. Työssä punnitaan tulosten ja johtopäätösten merkitys tieteenalan ja valitun kysymyksenasettelun kannalta. Tutkimustuloksista johdetaan ideoita jatkotutkimukselle. Tutkimuksessa pohditaan tulosten tieteellistä ja yhteiskunnallista merkittävyyttä.

- **Kriittinen ote.** Tutkija osoittaa kriittisyyttä suhteessa aiempaan tutkimukseen, teorioihin, menetelmiin, aineistoon, lähteisiin ja oman työn tieteelliseen merkitykseen. Tutkimus on omaperäinen ja itsenäinen.
- **Työn kokoonpano ja muutoseikat.** Väitöskirja on esitysrakenteeltaan ja etenemiseltään johdonmukainen ja kieliasultaan selkeä ja viimeistelty. Yleisenä käytäntönä erityisesti vieraskielisten väitöskirjojen osalta on ammattimaisen kielentarkastajan käyttö tekstin oikoluvussa, useimmiten vasta esitarkastajien lausuntojen perusteella tehtyjen muutosten jälkeen. Tarkoitukseen voi hakea rahoitusta (tiedekunta, rehtorin apuraha, apurahan haussa osoitettu muu kulu kielentarkastukselle, tutkimushankkeet).
- **Artikkeliväitöskirjasta** annettavassa lausunnossa tulee arvioida johdantoluvun lisäksi jo julkaistut artikkelit ja näiden muodostama väitöskirjan kokonaisuus. Artikkeliväitöskirjan mahdollisissa yhteisjulkaisuissa väittelijän oma panos eritellään ja sen tulee olla laadullisesti ja määrällisesti väitöskirjaan riittävä.

Tutkimuksen ansioita edellä näillä osa-alueilla arvioidaan kolmiportaisella asteikolla seuraavasti:

Tiedekunta voi myöntää arvosanan **hyväksytty** tutkimuksesta, joka täyttää väitöskirjasta opinnäytteenä annetut määritelmät, mutta jonka ansiot eri kriteerein arvioituna eivät puolla tätä korkeampaa arvosanaa. Työssä voi myös olla puutteita, jotka eivät kuitenkaan johda sen hylkäämiseen.

Arvosana **hyvä** voidaan antaa työstä, joka on hyvätasoinen kaikkien tai useimpien arviointikriteerien valossa, joiltain osin mahdollisesti jopa erityisen korkeatasoinen. Työssä voi olla joitain puutteita, joita sen ansiot kompensoivat.

Arvosana **erinomainen** annetaan vain erityisen korkeatasoisesta väitöskirjasta, joka on vahva kaikilla kriteereillä arvioituna. Vastaväittäjän tulee lausunnossaan erityisesti mainita, mikäli kyseessä on tutkimusalan piirissä keskeisen tärkeitä ja huomattavaa kansainvälistä merkitystä omaavista havainnoista ja jos hän arvioi, että väitöskirja kuuluu alansa parhaimmistoon.

Väittelijä voi tehdä tiedekuntaneuvostolle oikaisupyynnön väitöskirjan arvostelusta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (ks. tarkemmin Lapin yliopiston tutkintosääntö www.ulapland.fi/FI/Opiskelu/Opintojen-aikana/Opiskelijan-oikeudet-ja-velvollisuudet).

4.2. Väitöksestä tiedottaminen

Tiedekunta toimittaa yliopiston viestintäyksikköön otteen väitöstilaisuuden aikaa, vastaväittäjä/vastaväittäjiä ja kustosta koskevasta pöytäkirjasta heti, kun asia on tiedekunnassa päätetty. Lisäksi tiedekunta lisää tiedon väitöksestä yliopiston verkkosivujen tapahtumakalenteriin.

Yliopiston viestintäyksikkö vastaa väitöksestä tiedottamisesta tiedotusvälineille. Tätä varten väittelijä toimittaa vähintään kahta viikkoa ennen väitöstilaisuutta noin yhden A4:n pituisen tiedoteluonnoksen väitöskirjastaan yliopiston viestintäyksikköön. Viestintäyksikkö työstää luonnoksesta väitöstiedotteen yhteistyössä väittelijän kanssa (ks. ohjeet <https://www.ulapland.fi/FI/Tutkimus/Tutkijakoulutus/Ohjaajalle/Ohjaukskaytanteet-ja-akateemisen-yhteison-jasenyys/Vaitostiedote>).

TIEDOTTEEN JAKELU

Yliopiston viestintäyksikkö vastaa tiedotteen jakelusta tiedotusvälineille. Perusjakelu kattaa tärkeimmät Pohjois-Suomen ja valtakunnan mediat. Tutkimusaiheen mukaan tiedote lähetetään myös muille alakohtaisille medioille. Lisäksi väittelijä voi halutessaan itse esittää toiveita haluamistaan medioista. Tiedottamisen laajuus sovitetaan yhteistyössä väittelijän kanssa. On suositeltavaa, että väitöskirjatutkija on myös oma-aloitteinen väitöksen tiedottamisessa ja hyödyntää omia mediasuhteitaan. Tällöin on kuitenkin tärkeää pyytää toimittajia noudattamaan Viestintäpalvelujen kanssa sovittua embargoa eli julkaisuajankohtaa; etukäteen sovittuja juttuja ei tulisi julkaista ennen kuin muut tiedotusvälineet ovat saaneet yliopiston viestintäyksikön lähettämän tiedotteen.

Toimitukset päättävät itsenäisesti uutisen julkistamisesta. Englanninkielisen tiedotteen jakelusta kansainväliselle medialle on aina sovittava erikseen. Tieteenalan kansainvälisiin julkaisusarjoihin tiedottamisesta vastaa väittelijä itse.

Viestintäyksikkö auttaa ja neuvoo väittelijää mielellään niin toimittajien haastatteluihin kuin tiedotusvälineiden kanssa asioimiseen liittyvissä kysymyksissä. Väittelijän kannattaa varautua toimittajien mahdollisiin yhteydenottoihin jo ennen väitöstilaisuutta ja myös sen jälkeen. Yhteydenottoihin kannattaa varautua varsinkin silloin, kun tiedote lähetetään medialle.

Viestintäyksikkö huolehtii väitöstiedottamisesta myös Lapin yliopiston verkkosivulle ja sosiaaliseen mediaan.

VÄITÖSKIRJAN ESILLEPANO JA LEHDISTÖKAPPALEET

Sähköisesti julkaistun väitöskirjan virallinen esillepano tapahtuu yliopiston verkkosivujen etusivulla. Lisäksi tiedekunta asettaa yhden painetun kopion sähköisesti julkaistusta väitöskirjasta kymmenen (10) päivää ennen väitöstilaisuutta julkisesti nähtäväksi yliopiston pääaulassa. Painettuna julkaistun väitöskirjan esillepano tapahtuu ainoastaan yliopiston pääaulassa.

Yliopiston sarjoissa julkaistujen väitöskirjojen tiedot ovat jo valmiiksi viestintäyksikön tiedossa. Muualla julkaistuista väitöskirjoista tiedekunta toimittaa yhden lehdistökappaleen viestintäyksikköön. Aiheesta kiinnostuneille toimittajille lehdistökappaleet toimittaa useimmiten väittelijä (tai muualla julkaistun väitöskirjan julkaisija).